

18.12.2020

Sisäministeriölle

Viitaten lausuntopyyntöönne 6.11.2020 SMDno-2020-885

Luonnonsuojeluliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta rahankeräyslain 1 §:n muuttamisesta ja toteaa seuraavaa.

Järjestöillä tulee olla tulevaisuudessakin mahdollisuus tehdä ilmastotyötä lahjoitusvaroilla

Luonnonsuojeluliiton mielestä on hyvä, että rahankeräyslain esitetty muutos mahdollistaa tulevaisuudessakin järjestöjen lahjoitusvaroilla tapahtuvan ilmasto- ja monimuotoisuustyön. Tämän lisäksi on tärkeää, että uudistus asettaa eri toimijat samalle viivalle päästökompensaatiohankkeissa, joissa tuotetaan todennettuja ja laskettuja vähennyksiä, välttämistä tai poistamisia.

Ilmastokompensatioihin liittyviä haasteita

Ilmastokompensaatiokentän suurimpia haasteita ovat laatu, luotettavuus ja läpinäkyvyys. Maailmalla on kokemuksia epäonnistuneista päästökompensaatiohankkeista, eivätkä setrifikaatit ole pystyneet aukottomasti takaamaan ilmastohyötyjä. Tällä hetkellä Suomessa voi ohjeistuksen ja säätelyn puutteen vuoksi kutsua päästökompensaatioksi mitä vain.

Rahankeräyslain muuttaminen mahdollistaa yritysten tarjoamat päästökompensaatiot – mutta mikään lainsäädäntö ei ota kantaa siihen, mitä päästökompensaation tulee pitää sisällään. Syntyvä tilanne on monella tapaa haasteellinen.

Luonnon hiilensidontapotentiaaliin liittyvien päästökompensatioiden mahdollisuudet ovat rajalliset

Euroopan komissio on linjannut, että EU:n ilmastoneutraaliuus saavutetaan ilman kansainvälisiä kompensatioita. Samoin on linjattu Marinin hallitusohjelmassa Suomen ilmastotavoitteiden osalta. Tästä huolimatta kompensatian mahdollistaminen on noussut esiin, kun kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa on käsitelty markkinamekanismeja. EU on suunnitellut ilmastosäätelynsä uudistamista. Asiasta on puhuttu myös Suomessa ilmastolain yhteydessä.

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation

Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 081

www.sll.fi | toimisto@sll.fi

Luonnon hiilensidontapotentiaali on hyvin rajallinen suhteessa käytettävissä oleviin fossiilisten polttoaineiden varantoihinⁱⁱ. Nämä hiilinielut tarvitaan jo ilmakehässä olevan hiilidioksidin imemiseksi pois ilmakehästä. Kaikissa IPCC:n 1,5 asteen mukaisissa skenaarioissa luonnollisten hiilinielujen potentiaali tarvitaan päästöjen viemiseksi negatiiviseksiⁱⁱⁱ. Ne eivät siis riitä kompensoimaan fossiilisten polttoaineiden käytön jatkamisesta aiheutuvia päästöjä. Päästöjen kompensointi ei korvaa tarvetta vähentää päästöjä siellä missä ne syntyvät, mikäli haluamme rajata kuumenemisen 1,5 asteeseen ja välttää ilmastokriisin pahimmat vaikutukset. Luonnonsuojeluliiton mielestä hiilinieluilla ei tulisi kompensoida fossiilisia päästöjä.

Päästökompensaatioista tulee säätää kansallisesti ja kansainvälisesti

On tärkeää varmistaa, että kompensaatiot aiheuttavat ilmastohyötyjä ilmastohaittojen sijaan. Siksi jo kansainvälisissä neuvotteluissa tulee asettaa vahvat periaatteet hiilimarkkinoille. Ilmastotoimien riittävydestä, uskottavuudesta, ympäristötavoitteista ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta täytyy pitää kiinni. Myös maankäyttösektori on pidettävä erillisenä suhteessa päästökauppa- ja taakanjakosektoreihin. Sektorien väliset joustot – eli mahdollisuus kompensointiin – pitää minimoida.

Ilmastolakiin tulee kirjata erilliset tavoitteet päästövähennyksille ja hiilinieluille. Fossiilisista polttoaineista luopumista ei saa korvata tai lykätä. Hiilinegatiivisuus tulee saavuttaa 1,5 asteen tavoitteen mukaisesti.

Vapaaehtoisen hiilikrediittien tuottamisen läpinäkyvyyden parantamiseksi ja tuplalaskennan ongelman välttämiseksi tulisi esimerkiksi selvittää kansallisen hiilikrediittirekisterin perustamista. Siinä yksiköt suljettaisiin kansallisen kasvihuonekaasulaskennan tilinpidon ulkopuolelle. Rekisteriin pääsemisen vähimmäisehto on yksiköiden riippumaton verifiointi ja sertifiointi.

Osallistaminen ja seuranta on tärkeää

Päästökompensaatioissa on tärkeää varmistaa niiden tehokkuutta ja hyväksyttävyyttä myös esimerkiksi konsultoimalla ympäristöjärjestöjä.

Luonnonsuojeluliitto esittää, että säädöksen vaikutuksia seurattaisiin ja arvioitaisiin tarkasti ainakin kuluttajansuoja- ja ilmastonäkökulmasta.

Lisätietoja suojeluasiantuntija Liisa Toopakka, p. 040 5042 989, liisa.toopakka@sll.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY.

Toimeksiannon saaneena

Tapani Veistola
suojelupäällikkö

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation

Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 081

www.sll.fi | toimisto@sll.fi

- i A comparison of carbon market standards for REDD+ projects (sertifikaateista)
<https://germanwatch.org/en/12479>,
An (Even More) Inconvenient Truth Why Carbon Credits For Forest Preservation May Be Worse Than Nothing
<https://features.propublica.org/brazil-carbon-offsets/inconvenient-truth-carbon-credits-dont-work-deforestation-redd-acre-cambodia/>
Lessons learned from the first round of applications by carbon-offsetting programs for eligibility under CORSIA,
https://www.perspectives.cc/fileadmin/Publications/Lessons_learned_from_CORSIA_applications.pdf
- ii Natural climate solutions, https://www.researchgate.net/publication/320536154_Natural_climate_solutions
Untangling the confusion around land carbon science and climate change mitigation policy,
<https://www.nature.com/articles/nclimate1804>
- iii IPCC Special report, Global warming of 1,5 <https://www.ipcc.ch/sr15/>